

ԵԱՀՐ ՅԱՆ

Որեւէս Ջոշարյանը խոսեց հավասարակշռված, հասցեական, իրավիճակի լիարժեք գիտակցումով հանդերձ՝ սառնապարտեն ու բաց:

Լեռն ՏԵՐԱՆՅԱՆԾ խոսեց դիվանագիտական չորրորդամբ ու բութանկյունները սրելով, ամենանուրբ հարցերում կեռ տալով ու սեղանին վերջնազրեր ու վերջնաժամկետներնելով՝ որպես դատավճիռ:

Որբեր Թոշարյանի ասուլիսից բա-
ղաբական մոտիվացիաները դեղի դե-
սական ժահը, հայրենիքի փրկությունը
տանող հուսադրող տրամադրությունը
զգացինք, համապես որ Լեռն Տե-
Պետրոսյանի հարցազրույցից հետո
այդ տրամադրությունն իսպառ ոչնչա-
ցել է:

Ոորեւս Զոշայրյանի՝ «ամեն ինչ դեռ վերջացած չէ, դուռը միայն դայլարդողի համար է բացվում» դետական գործի հաստակամությունն ու Երկրի դեկավարի անկուրում կամքն աներկայութեն չի կուրպել: 68 տարեկանում նրա միշտը զգո՞ն է, կը աղաւաված, նկատվում էր, որ համեմատած նախորդը ասուլիսների հետ՝ Երկրորդ նախագահն այս ընթացքում լիարժե խորանուս է Եղել Երկրի ներքաղաքական ու արտաքին քաղաքական գործնարարների չմիջնորդավորված ուսումնասիրմանն ու սեփական հետևություններն արել: Ոչ մի դիմակ, ոչ մի վիրավորական խոս իշխանությունների հասցեին. բոլոր բնադրատությունները հիմնավորված էին, փաստակած՝ իրադարձությունների դաշճառահետևանային կառի ընդուրումով:

Լեռն Տեր-Պետրոսյանն էլ իր հարցագրույցի ժամանակ Փաշինյանի հասցեին ոչ մի թերու խոսվ չասաց, այն դեմքում, երբ նախկինում նրան անվանել էր «ազգակողծան դատուհաս», որը դարձավ թերավոր խոսվ: Մի այլ առիթով ասել էր. «Ազգակողծան դատուհասի հիգեկան տվյալներին անդրադառնալն անհիմաս են համարում: Նա արդարանալու ոչ մի ճար չունի: Չայ ժողովուրդը նրան չի ներելու»: Տեր-Պետրոսյանը դեմքան շահի գիտակցության բացակայության մեջ է մեղադրել Փաշինյանին:

Լեռն Տեր-Պետրոսյանը խսութեր բա-
մուն սկզի գործիչ չէ: Ինչ է եղել այս
ընթացքում, որ նա 31-ի եթերից հայս-
րարեց, թե Նիկոլի տեղն ով էլ լինի, ա-
մենի վաս է լինելու:

Հայաստանի ու Արցախի նախագահների՝ Գարեգին Երկրորդ կաթողիկոսի հրավերով հանդիմումը ցըցմինչ այլ եղած կասկածները, թե ներկաներից որեւէ մեկը իշխանության գալու նկրտում ունի: Բայց տարօրինակ էն Տիր-Պետրոսյանի մտեր՝ ամենանոյն արդարազնել Նիկո Փաշինյան:

մինչ այս արված բայլերն ու, որ ամենասարսափելին է, արդարացնել հետագա բայլերը՝ ընտել մեզ առաջարկվելիք լուծումներից ամենաիշ ցավալին ու այս դահլիճ սկսած մինչեւ դառնագին ընտրության վճռորու դահլրկանգնել Հայաստանի կաղիսույացին ստորագրող Փաշինյանի կողմից՝ դատապահանավորությունը նրա հետևականաց կիսելով:

Թե ցավալի ինչ լուծումների ու ա-
մենափիշ ցավալի ինչ լուծման մասին
է խոսքը, Առաջին նախագահը հստակ
չասաց, բայց խոսի մեջ ցւցեց «կա-

Տեղական դատավճիռ Բոշարյանը բեկանեց

მესილუაგება» բառը, ანდან თავ მე-
ტე ქრეატერების კაომესილუაგება
სირრადელი ჩრდილო კარგებაში: «ჩენ ე თ-
ენი: ზაფასამას აქტები ჩვენ მესილ-
ების მიერ ხა კაომესილუაგება თა-
მარებელ», - ასაც: Օრჟაკ წერեბ ნა-
მოქმედი ის Գერმანიას:

77-ամյա նախազահը, որը, վստա
ենի, լայն աշխարհայաց ունի, իրողու-
թյունների մասին բազմակողմանի
վեկուներով դատող գործիչ է, մի՞թե
չգիտեր, որ կարիքույացված Գերմա-
նիայի ու ճաղոնիայի բնակիչներին
ուսւաները, ամերիկացիները կամ այլ
ազգեր բնաջնջելու մտադրություն չեն
ունեցել ու չունեն: Իսկ հայերը թուրե-
րի ու ադրբեջանցիների հետ ունեն էք-
ոնտարձեային արմատացած խնդիր-
ներ, որնց լուծումը հասկապես Ադր-
բեջանը ու նրանից ավելի՝ թուրքիան
տևանում են հայերի բնաջնջմանը, սա-
րածաշրջանում նրանց ֆիզիկալու
չիններով տայմանավորված:

Երկրորդ աշխարհամարտից հետո ոչ
մի դեռություն Գերմանիային ու ճա-
ղոնիային չի անվանել թշնամի ու ոչ
մի դեռություն չի խանգարել, որ այդ
Երկրները ոսի կանգնեն, մեջքը ցևեն
ու հզրանան: Իսկ ով կարող է երա-
խավորել, որ Հայաստանի կարիքու-
յացիայից հետո Թուրքիան ու Ադրբ-
ջանը թույլ կտան մեզ բանակ, գեն ու-
նենալ, դեւական ենթակառուցված-
ները վերականգնել, ո՞ր ռոմանիկը կա-
րող է երախավորել, որ թուրքերն ու
ադրբջանցիները հայերին չեն համա-
րի թօնամի ու հենց թօնամաբար էլ չեն
վարվի: Հայի ու թուրքի, հայի ու ադրբ-
ջանցու հարաբերությունները եղել են
ու մնալու են թօնամական, որովհետեւ
թուրքի ու ադրբջանցու հայացինց,
ցեղասպան նողատակները նույն են
համեմատած ենքնաւ պատմապահն:

Տեր Պետրոսյանը բազմից շետքեց, որ մեր Երկրի հետ կաղապած ինքորմացիային, բացի Փատինյանից, ուրիշ ոչ ոք անդրդուռությամբ տեղյակ չէ:

«Մենք ինքորմացիա չունենք, բե ինչ դրոցես է գնում, այդ ինքորմացիային ժրաղետում է միայն Նիկոլ Փաշենյանը: Ես լինեմ, բե Ոորեւ Թոշարյանը, Սերժ Սարգսյանը, կաթողիկոսը, ոչ մեկս զգիտենի իրական ինքորմացիան, բե Ռուսաստան ինչ է առաջարկում, Աղրթեցանն՝ ինչ, Արեւուստն՝ ինչ», - հայտարարեց Լեւոն ՏերՊետրոսյանը:

Եթե Արածին նախազահն էլ չգիտ՝ խոսն ինչ ցավո՞ն լուծմների, ինչ առաջարկի կամ փաստաթղթի մասին է, ինչ ֆորմացիային, բացի Նիկոլից, ուրիշ ոչ ոք չի ժիրաբետում, ապա ինչդեռ է աներկբայորեն հայտարարում, թե Նիկոլ այլ ելք չունի, դիմի ստորագրի, կես տարի էլ այսպես շարունակվի, երկիր չենք ունենալու:

Նիկող ինչը ստորագրի: Դիւցնեմ, որ սեղմենքերի 14-ին Փաշինյանն Աժ-ի ամբիոնից հայտարարեց, թե ինչ գնով էլ լինի ստորագրելու է փաստաթուղթը, թեկուզ իրեն ասեմ դավաճան: Փաստաթուղթին անուն չչկեց, բայց սաեւը վսահ էին, որ խոսք «Խաղաղության» համաձայնագրի նասին է: Դեռ նա ֆեյսբուկյան «լայվ»-ով հայտարարեց, թե ոչ մի փաստաթուղթ չկա ու չի ստորագրելու:

Երկու շաբաթ հետո Լեռն Տր-Պետրոսյանը խոսեց ինչ-որ փաստաթղթի, ցավալի լուծումների մասին, բայց նա, հայտարարելով, թե աճքողությամբ չի ժրադեռում ինքորնացիային, այնուամենայնիվ, փաստաթղթին անուն ստեղծ կապիսութեալուսիաՅ:

Ի՞նչ է սացվում. Նիկոլի հայտարած «անանուն» փաստաթղթին երկու շաբաթ հետո անո՞ւն է տրվում ու դրա մասին հայտնում է Առաջին նախագահիը, որի համար Նիկոլը մեկ տարի առաջ ազգակործան դատուհաս էր, իսկ հիմա «ով էլ լիներ Նիկոլի փոխարեն, նույնը էր անելու, դեռ մի բան էլ ապելի վաս»:

Դիմումը պատճենաբար է 14-ին Աժ-
ում Փաշինյանն ասաց՝ սորագրելու
են, թեև զիտեմ, որ ինձ ասելու են դա-
վաճան: Նոյնն ասաց Լեռն Տր-
Պետրոսյանը՝ սորագրելու համար
Փաշինյանին կասեն՝ դավաճան,
թուրք:

Արածին նախագահը փաստացի ասաց՝ սորագրվելու է կադիտույացիայի փաստաթուղթ, եթե ես, ինֆորմացիային ամբողջովին չհրաժետլով, ասում եմ, որ այլ ելի չկա, Փաշենյանը, որ ինֆորմացիային ամբողջությամբ է հրաժետում, ինչորեւ կարող է չխսել, որ այլ ելի չկա: Ու ասաց, որ բոլոր նախագահներով կանգնեն Նիկոլի կողին ու հավասարապես կիսեն ստորևսկի տասահամատելություն:

Երկողության մասին պատճենագիրը լուսավորությամբ:

դացիային, բայց ո՞ր կոնսոլիդացիային: Եթե խոսն ուժերը միավորելու եւ ոտքի կանգնելու, դայլարելու մասին է, աղա նա համաձայն է: «Բայց Առաջին նախագահը համարում է, որ վիճակն այնքան բարդ է, որ դեմք է նվազագույն չարին ընդունել: Ես համարում եմ, որ այս, այնքան բարդ է, որ դեմք է միավորել բոլոր ուժերը եւ դայլարով նոր որներ բացել: Սա է տարբերությունը», - ահա՛ Թոշարյանի մուտքումը:

Երրորդ նախագահ Աթրծ Սարգսյանը Որպես Քոչարյանի ասուլիսի օրը հանդես եկավ հայտարարության՝ նշելով. «Առողջ դատող բաղաբական ուժերը, հասարակական, բաղաբական միավորումները դեմք է շարունակեն ամենօրյա աշխատանիով հասարակության մեջ արթուն դադիւն դայլարի ոգին»:

Այսինքն՝ դարձվողականության հետ հաշվելու, կառիտույացիայի, բանակը չզինելու, առաջարկվող «ցավալի լուծումների» հետ չհաճածայնելու դիրքուժում ունի նաև Սերժ Սարգսյանը:

ՀՀ նախկին վարչապետ ու Պատշաճության նախարար Վազգեն Սահմանականին եւս դուր չի եկել Stev-Թեսրույանի՝ ծնկելու եւ կաղինույսացիա, դարձվածի ճակատագիրն ընդունելու առաջարկը:

«Եւտն Տեր-Պետրոսյանը շատ հեռու
է այժմյան հաճախարհային բաղդա-
կանությունից: Ինչ վերաբերում է իր
դարսվողական «դրազմատիզմին»,
աղա սա նորույթ չէ. Արգախյան առա-
ջին դասերազմի ժամանակ էլ նա հա-
ճողված էր եւ թուղթ ու նատիտով «ա-
դացուցում էր», որ մենք դարսվելու
ենք: Եվ դատահական չէ, որ դասե-
րազմի ժամանակ ինձ՝ իր հակառա-
կորդին, առաջարկեց դաշնալ Պատ-
րանության նախարար, որդեսզի իր
ստասելիք դարտության ողջ մեջն ինձ
վրա ընկնի: Բայց տեղի ունեցավ հա-
կառակը»,- գրեց Վազգեն Սանուկյա-
նը:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը բոլոր նախագահներին համախմբքան առաջարկ արեց. համախմբվեն որ ի՞նչ անեն, նայեն, թե ինչողևս է Նիկոլը ստորագրում կադիտույացիայի փաստաթուղթը: Այսինքն՝ դառնան նրա հանցակի՞ցը: Առաջին նախագահի բերանով Նիկոլը եր խոսում՝ եկելի համախմբվեթ, կողդիս կանգնեթ, որ միայն ի՞նձ դավաճան ու կադիտույան չասեն, որ դուք մաքուր դուրս չգայ ու հետ իշխանության գամ, ինձ էլ դատեթ: Դիմա էլ կադիտույացիայի ստորագրումն է օգում նախկինութերի օրմանու:

Հ.Գ. Որբեր Ջոշարյանը բաց տեսով ասաց, որ եթե լինի համրային ճնշում ու Նիկոլն իր թիմով հեռանա՝ անգամ անվտանգության երաշխիքների գնով, առաջ դեմք է համաձայնել դրան: Նա բաց տեսով չասաց, բայց հասկացրեց, որ սա դայլար է ոչ թե իշխանության, այլ դեռության ու դետականության դափնանման, ու եթե ինքն ուժենա լծակներ՝ որդես Հայաստանի դեկապար, առաջ Հայաստանը փրկելու հնարավարություն տեսնում է եւ այդ հնարավորությունն ունի:

ԱՇԽԱՏԱ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

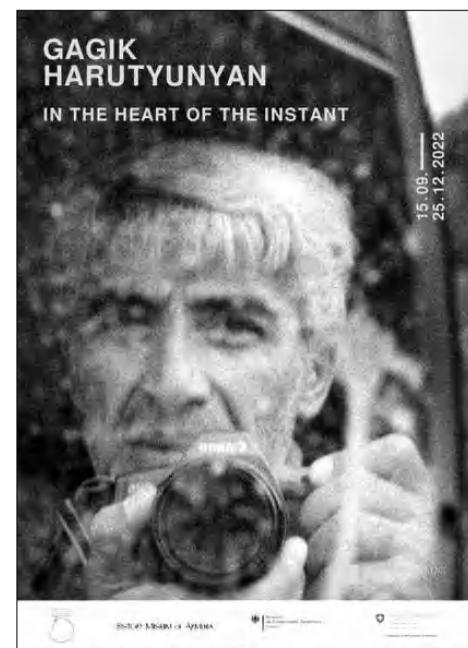
Սեմյոնքերի 15-ին Հայաստանի ղատնության թանգարանում տեղի ունեցավ հայ գեղարվեստական լրսանկարչության ակնառու դեմքերից մեկի՝ **Գագիկ Դարությունյանի** «Ակնքարի ներսը» հետահայաց ցուցահանդեսի համբիսավոր բացումը։ Ցուցահանդեսը կազմակերպվել է թանգարանի եւ «Մշակույթների երկխոսություն» կազմակերպության կողմից՝ Հայաստանի Հանրապետությունում Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության դեստամանության աջակցությամբ՝ «Մշակույթների երկխոսություն» կազմակերպության գործունեության 10-ամյա հորեւյանի եւ հայ-գերմանական դիվանագիտական հարաբերությունների 30-ամյակի շրջանակներում։

1965 թվականից լրասանկարչությամբ գրաղվող Գագիկ Հարությունյանը (1946-2021) տասնամյակներ շարունակ եղել է Հայաստանի զինակուր վավերագրող լրասանկարիչներից մեկը: Համագործակցել է մի շարժաբերականների հետ, բայց առանձնակի ճանաչում է ստացել 1981 թվականից սկսած «Գարուն» ամսագրի շաղկներին գետեղվող հեղինակային գեղարվեստական լրասանկարներով՝ դրանցում հանդիս գալով ոչ որպես սոսկ փաստագրող, այլև միսի, այլաբանություն եւ գոլորդումներ արտահայտող լրասանկարչական անկախ արվեստի հետեւորդ: Դեռի արտադասկերվողը նրա մոտեցումը միշտ յուրահատուկ է, առեղծվածային, դիտողի համար անսղասելի: Առաջին հերթին հենց դրանով են առանձնանում Հա-

Սամվել Սաղաթելյանի մեծ նավարկությունը

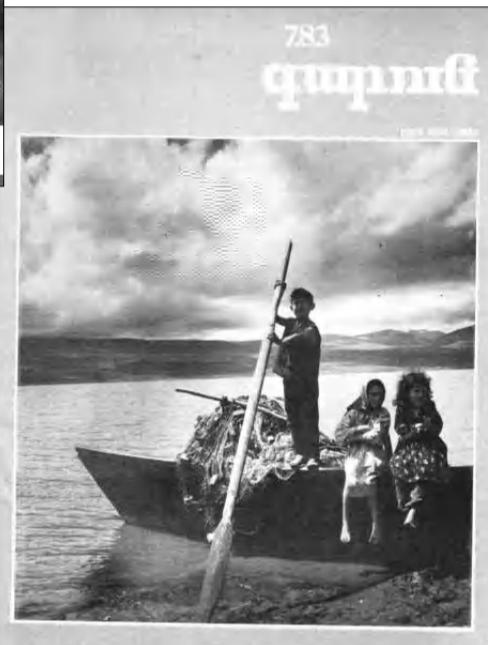
Ժամանակակից հայ կերպարվեսի ուրուզ ներկայացուցիչներից մեկի՝ **ՍամՎել Սադարթյանի** «ՄԵԾ նավարկություն» ցուցադրության բացումը տեղի ունեցավ սույն թվականի սեպտեմբերի 23-ին, «Միրզյան գրադարանում»։ Արվեստագետը հաճախ է հանդես գալիս յուրահատուկ եւ ինքնաշիդ ցուցադրություններով, եւ այս ցուցադրությունը եւս առանձնանում է նոված հատկանիւններով։ Համարել լուսանկարը սղասի, այն էլ՝ անվասղասի հետ, թերեւս ոչ բոլորին կիաջողվի, մինչ արվեստագետը հաջողեցրել է անգամ որու ավանդական տարրեր ներառել այս որուահանուեսում։

Յուղադրությունը սկսվում է «արվեստագետից առաջ»՝ Ասխանիներին ներկայացնող հին ընտանեկան լուսանկարներով: Առաջին գործում հինգ հոգու դասկերող կորպած լուսանկար է՝ դրված տոլմայի մեջ, իսկ հետին ֆոնին՝ լոլիկով տոլմայի մեջ մերկ կնոջ ֆիգուրի լուսանկար է գետեղված: Յուղադրությունում գենետիկան զուգորդվում է կնոջ հետ: Կնոջ կերպարը Սամվել Սաղաթեյանի արվեստում՝ լինի ճայր, ժոյր, ընկեր կամ դարզադես որեւէ աներեւույթ մի կերպար, առանցքային դեր է խաղում: Ինչդես արվեստագետն է նույն: «Նախագիծը Շուշափում է կանանց զգայականությունը, երեւակայության եւ ազատության կրատումն ավելի բարձր բարիների վերացականացնան իհանար, ոնտանիին և սարու-

ԻՆՎԵՆՏՈՐ ԱՌԱՋԱԿԱՆ ԱՌԵՎԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Որդես ստեղծագործական ներշնչան հիմնական աղբյուր Հարությունյանը նախընտել է հայրենիքով մեկ շրջելը, մարդկանց հետ սփուրմը: 1970-80-ական թվականներին աշխատելով Արտասահմանյան երկրների հետ նշակութային կառերի հայկական ընկերությունում՝ նա բազմից եղել է նաև արտասահմանում, Եվրոպայում եւ Աֆրիկայում ստեղծել մեծածավալ լուսանկարչական շարժեր: Ցուցահանդեսում ներկայացված են բնադրատեսակներ, օդու-

Պազիկ Հարությունյանի հետահայց ցուցահանդեսը

ղական բնակավայրերում արված հիվանդական ռոմանիզմայով, եթե բեմն էլ վիրական խորությամբ աչքի ընկնող շարքեր: Հեղինակային ուրույնություննեցման դրույն են կրում ամենաշարքեր ժամանելի աշխատանքերը՝ բնակավայրերուներ («Արարած սարգ», «Պոլա-սարգ»), դիմանկարներ («Ինքնադիմանկար», «Մետաֆիզիկ» (Եղմոնդ Ավետյան)), վակերագրական եւ կրոնագեղցուալ աշխատանքներ:

Որոշ աշխատանքներին («Լենինի արձանը», «Բակը», «ճաղեր») յուրահատուկ հնչեղություն է հաղորդում ըն-

Երված ռակուրսը՝ Հանրային համերաշխության մթնոլորտի վառ արտադարձերումներ են «Օղերայի հրապարակը» (1984), «Անվերնագիր» (1991) աշխատանքները։ Այսօր առանձնակի հետարքությամբ է դիմում Արցախյան առաջին դատերազմի տարիներին արված «Ղարաբաղ» դատկերացար։

Հատկանշական է նաեւ Կոմդրւմ արված դիմութիւնը («Դվին» հյուրանոցը. Կոնդ», «Յին բաղադր» շարից, 1985), որտեղ հնամենի ժինությունն է նորի՝ «Դվին» հյուրանոցի կողմին: Կաղրում հայտնված մեթենայի եւ մարդու տեղաւառմանը լուսանկարիչն ասես ընդգծում է ժամանակի ներկայությունը: Լուսանկարչի դիմանկայունը նույնն է մնում՝ մինչ ժամանակը սահում է, անզսպելիորեն այլակերպվում: Ընդհանրամես, նախորդ դարի Յայաստանում արված շատ լուսանկարներ արտահայտված կերպով կրում են ժամանակի շունչը, դիմուի մոտ առաջ բերում կարուտախտ. ակամա սկսում են դրանցում փնտել ինքի թեզ:

Հինգ հմացարանական բաժիններով ներկայացված ցուցահանդեսի համարողն է գերմանացի արվեստագետ, Բոնն քաղաքի «Kurfurstliches Gartnerhaus» ցուցասրահի Տնօրեն, «Atelier Middelmann» արվեստանոցի ղեկավար Յուրգեն Սիդելմանը: Ցուցահանդեսը գործելու է նիմշելու դեմքերի 25-ը:

Հայապատում Փիլմ ռումինական կինոփառատնում

Հոկտեմբերի 9-ից 16-ը Ռումինիայի Սիրիոս քաղաքի «Աստրա» բացօթյա բանգարանում կայանալու է «Աստրա» կինոփառատոնի 29-րդ թողարկումը, որտեղ ներկայացվելու է ռումինական ամենավերջին վավերագրական ֆիլմերի ընտրանին: Դրանց երեք բառորդը ցուցադրվելու է առաջին անգամ: Ներկայացված փաստագրությունների շարքում են նաև ռումինահայ երիտասարդ դերասանուին եւ բենադրիչ **Արմինե Ուկանյանի** «Հույսեր Գեորգենի եւ Ֆրումոսաս համայնքից» ֆիլմը (2015) և 100 տարեկան Պետրը (Պետրոս) աղբող հայերից, որը խոսում է մայակ ժամանակների հայւասան սովորությունների մասին:

Վածը դաշնում է գործնական
միասնության հերթական ան-

վանումը»:
Լուսանկարներից մեկում
ափսէ է, մեջը՝ ձմեռված հյութ
ու կորհզներ, իսկ կորհզների
կողին, հնչող նկարիչն ինքն
ասաց, իր դաստիակի բրիգադի
աշխատակիցներն են, որտեղ, հ-
հարկե, «գլխավոր հերոսն» ար-
վեստագետն ճախսնին է (հավե-
լենի որ լուսանկարներն առանց
որեւէ համակարգչային միջամ-
տուրյունների են): Լուսանկար-
ներն իրենցով մի ամբողջ դաս-
մություն են գեներացնում, ո-
րոնի մեջ են ներկայացնում թե
որոշ չկայացած իդեալ ու երա-
զաններ, թե՛ աղագայում իրա-
կանացված նպատակներ, որ-
տեղ, ըստ երեսութին, անմասն
չի եղել նաեւ քախտի գործոնը:
Մեկ այլ լուսանկարում, ըստը
տոլմայի ափսէի մեջ, հինգ կեր-
պարի փոխարեն տեսնում ենք
երկու երեխայի, նրանց հետ-
և լուսանկարում:

Սերունդները փոխվում են, կնօց-մոր կերպարը մնում է նույնը: Դեռ արդեն ականատես են լինում հենց բուն «Նավարկությանը»: Քաջորդ մի բանի լուսանկարներում, որոնք արվել են Անաղայում, դասկերված են արվեստագետը, նրա մայրն ու եղբայրը: Այդ ընտանեկան լուսանկարը մենք ժամանում ենք բասում, լոգարանում, բայց որ ամենից հատկանշականն է՝ դեռևս հում ձկներով լի ամանում: Զուրը մեռած ձկների արյունից կարմիր է ներկվել, կորուսյալ նավակն էլ ճոճվում է արյունոս օրերի վրա:

Ցուրի վրա...
Ցուցադրությունն ավարտվում
է մնացածից Էլ ավելի կերտոս
ափսեով, որի մեջ, դեմի դիմու-
ղը վեր դարձված մի ձեռք է, ա-
սես աղոթք, կոչ, խնդրանք,
խրած: Գուցե դա նոր դահա-
լան ձեռքն է, որն ուղղորդում է
ուղրուն դեմի Մեծ Նավարկու-
րություն:

ՀԱՍՄԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Երաժշկություն

Հայաստանի կոմոդիտունների միության հիմնադրման 90-ամյակին նվիրված հոբելյանական փառատոնի ցանկաներում հերթական համերգ կայացավ սեպտեմբերի 22-ին Կոմիտասի անվան կամերային երաժշկության տարբերակում: Հօնածական բոլոր միջնորդությամբ, սակայն ներին լուսավոր ժեւադրությամբ էին: Բայց բոլորը, թեև առանձին-առանձին՝ մեկմեկուց զանազան ձեռագրերով եւ ծավալներով, բայց գաղափարով եւ տրամադրությամբ ընդհանրություններ ունեին՝ սահմանակից ողբերգականությանը, երաժշկական դատումների դրամահիկ գաղացումներով, որ ունկնդիրն հա-

դորդում էին մեր աղքած ժամանակների լարվածությունը, մտահոգ մտածումը, ելետի փնտրության արութեալումները: Հնչեցին դրեմիերաներ՝ Հայաստանի ղետական կամերային նվազագախքի կատարմանը. դիրիժորն էր ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ Ռուբեն Ասարյանը:

Համերգը սկսվեց ժիրայր Շահրիմանյանի N2 սիմֆոնիայի դրեմիերայով: Այն գրվել է 2018-ին, եւ ոնց հեղինակն է ասում, «մանու» երաժշկություն է եւ չունի ծրագրային ենթատեսակ, բայց դրամահիկական լարվածությամբ այս երկն, ասես, հենց վերջերս է ստեղծված: Այնան են նրանում մեղեդայնորեն արտացոլված զգացմունքներ համահունչ մերօրյա հայկական իրականությամբ, այնան են ակնհայտ տաճարի, անհանգության, գուցե թե՝ անհայտության զգացողությունները, որ չունի արագ գրված ստեղծագործությունը, թվում է, հենց նոր է բրդին հանձնվել: «Մանու» երաժշկության մասին իհաւակումը գույն չէ հեղինակի կողմից: Նրա վաղ շրջանի կամերային ստեղծագործությունները, թերեւս, հենց այդ բնութագրմանը են արժանի. երաժշկական ոգորումներ՝ երիտասարդական փորձարարության սահմանագծումներով: 34-ամյա կոմոդիտունի կամերային, խմբերգային, վլկալ եւ սիմֆոնիկ երկեր հնչել են տաճայակից ավելի երկներում՝ ԱԾԱ-ում, Իտալիայում, Ֆրանսիայում, Ռուսաստանում, այլուր: Զանա տաճական արդեն դաշտել է Շ. Սայրանի անվ. վլկալ ստեղծագործությունների մրցույթի դափնեկիր, հետագայում մրցանակների են արժանացել նրա մանկական խմբերգային, 2011-ին իրեն է ընորհվել Արամ Խաչատրյանի անվան մրցույթի հատուկ մրցանակը, ուստի տարում Cro Patria միջազգային երգախմբային փառատ-

ված նրա «Հազարան հավի թեւով» ստեղծագործությունը լավագույնն է ժամանակը կամերային ժամանակում: Վաճառում աղրող եւ ստեղծագործող կոմոդիտունը ճանաչելի ծեռագիր ունի, հետարքական են նրա գործիքավորումներ՝ հայկական վիոլայի գործածությամբ: Այս նվագարանը հասկացես վերականգնել է Գրիգոր Առաքելյանը, որն էլ հենց նվագեց Ա. Չալոբանյանի «Տաղ անանձնական»-ում՝ գրված սոլորանոյի, հայկական վիոլայի եւ լարային նվագախմբի համար: Այս գործը՝ նոր խմբագրմանը, կոնց ողբ-ձայնարկություն է հենց իր՝ Անայի սոլորանոյի կատարված, որին համաձայնում է հայկական վիոլայի հունչը՝ լարային գործիքների նվագի տարածավայի «ֆոնին»: Տագնադ, խոկում, անձնուաց աղոթարար վերակումներ, հայկականություն, որ

ԹԵՐԵՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀՈՎԱՆԱՎՈՐՈՒԹՅԱՄԲ

Լուս տեսավ

«Արցախի հանրապետության
Քաւարադի տրանսպորտային
բաժին»

Հեղինակներ՝

Գ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ, Ա. ԳՆՈՒՆԻ, Լ. ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Հրատարակություն՝

ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտ

Հովանավոր՝

ԹՄՄ Արքայական Վ. Նահանգների եւ Կանադայի կենտրոնական վաշչություն

Հետազոտական աշխատանքների հովանավոր՝

«Հայագիտական ուսումնասիրություններ ֆինանսավորող համահայկական իիմնադրամ»

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԳԱՎՈՐ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՀԱՎԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱԳՈՐԾՎԱԾ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Գ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ, Ա. ԳՆՈՒՆԻ, Լ. ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԱՐԵԱՆԻ

ՀԱՄԱԳԻՐԱԿԱՆ ԱՐԵԱՆԻ

ԲԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԱՐԵԱՆԻ ԱՐԵԱՆԻ

Մեծադիր, 233+ էջ կազմող նկարազարդ գիրք-ալբոմը նվիրված է Արցախյան բոլոր դատերազմներում ընկած մեր հերոսների հիշատակին:

Գիրք-ալբոմը հրատարակվել է օրեր, «Նորմել» հրատարակչաւանը:

օրորոցային հիշատակներ էին Ժիրայր Շահրիմանյանը, Աննա Հակոբյանը և Շահրաբանյանը

օրորոցային հիշատակներ էին Ժիրայր Շահրիմանյանը, Աննա Հակոբյանը և Շահրաբանյանը

«Post scriptum» փորձածավալ գործ միջազգային մրցույթների դահմելիք, ՀՀ Մշակույթի նախարարության «Մերու մասնակից» ժամանակակից, Կոմիտասի անվան դեմքական կոնսերվատորիայի դաշնամուրային ամբիոնի երկարամյա դեկանը Սուրեն Զարարյանի հեղինակած բազմաթիվ կամերային ստեղծագործություններից մեջ էր, որ համերգային երեկոյին հնչեց՝ իրեւ ռեփլիքան - հետարքություն՝ ի հիշատակ. ստեղծագործության հնչմանը նույնի տակ էին նրանց ամունքը, որ կմեջ է իր մահկանացուն մեկ տարի առաջ վաղաժամ:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակի եւ լարային նվագախմբի համար: Գրիգոր Եղիազարյանի կոմոդիտուրական դրորոցն անցած է 64-րդ տարում:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակի եւ լարային նվագախմբի համար: Գրիգոր Եղիազարյանի կոմոդիտուրական դրորոցն անցած է 64-րդ տարում:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակի եւ լարային նվագախմբի համար: Գրիգոր Եղիազարյանի կոմոդիտուրական դրորոցն անցած է 64-րդ տարում:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակի եւ լարային նվագախմբի համար: Գրիգոր Եղիազարյանի կոմոդիտուրական դրորոցն անցած է 64-րդ տարում:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակի եւ լարային նվագախմբի համար: Գրիգոր Եղիազարյանի կոմոդիտուրական դրորոցն անցած է 64-րդ տարում:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակի եւ լարային նվագախմբի համար: Գրիգոր Եղիազարյանի կոմոդիտուրական դրորոցն անցած է 64-րդ տարում:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակի եւ լարային նվագախմբի համար: Գրիգոր Եղիազարյանի կոմոդիտուրական դրորոցն անցած է 64-րդ տարում:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակի եւ լարային նվագախմբի համար: Գրիգոր Եղիազարյանի կոմոդիտուրական դրորոցն անցած է 64-րդ տարում:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակի եւ լարային նվագախմբի համար: Գրիգոր Եղիազարյանի կոմոդիտուրական դրորոցն անցած է 64-րդ տարում:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակի եւ լարային նվագախմբի համար: Գրիգոր Եղիազարյանի կոմոդիտուրական դրորոցն անցած է 64-րդ տարում:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակի եւ լարային նվագախմբի համար: Գրիգոր Եղիազարյանի կոմոդիտուրական դրորոցն անցած է 64-րդ տարում:

Նախորդ գործերի հման դեմի հավերդ ուղղված հայաց, միաժամանակ յուրովի հոգեմնություն ու տառապայից հարցումներ դարձնակող գործ է Երևարդ Հայրաբեյյանի N1 կոնցերտը՝ ջութակ

Հնդացիկ տարուան Սեպտեմբեր 23ը նեց վաստակաւոր խմբագիր Տոք. Նուլար Պէրմէրեանի ծննդեան հարհամեակը: Տոք. Պէրմէրեան աննացորդ նուիրումով ծառայած է ՈԱԿի լայն ցանցի կարենոր հանգոյցներուն վրայ եւ իր ետին թողած է լրագրական կոթողային ժամագութիւն մը: Իր ծննդեան հարհամեակին արիթով իր խմբագրականներէն ծաղկաբաղ մը հրատարակութեա - «ՈԱԿի ամխոնց խմբագրամետը» Տոք. Նուլար Պէրմէրեան» վերնագիրն ներեւ՝ թէթեան Մշակութային Սիութեան Սիացեալ Նահանգներու եւ Կանատայի Կեդրոնական վարչութեան հովանաւորութեամբ:

Սուրեն կը ներկայացնեմ սոյն հասրին ներածականը հանգուցեալ մտաւրականին գործակից եւ սրակից ընկերոց՝ Երևանի Ազատեանի գրիչով:

Խոր. Տոք.

Տոք. Նուլար Պէրմէրեանի կորուսով վերջ գտաւ կարծե՞ դասական խմբագրիներու սերունդը: Ան ժամանակակից էր Վահան Թէթեանի, Յովհաննէս Պողոսեանի, Յանձրածում Գարայեանի, Գերսամ Անարոնեանի, Անդրանիկ Անդրեանեանի եւ Յաշ Երուանի. հրատարակագրիներու համաստեղութեան մը որ իր լուսափայլ հետին թողած է սփիւրի հայ մամուլի դասմութեան մէջ: Անոն կ'ամրէին դարաւուզանի մը մէջ, եր ելեկտրոնային մամուլի հնարքը չէր կատարուծ տակաւին եւ խմբագիր ու աշխատակից աւելի մերձ ու մտերիմ յարաբերութեան մէջ կը գտնուին: Խմբագրին գրատենեակը ազգային խմբիներու արծարձնան եւ լուծման օճախ մըն էր, որ մտաւրականներ կը համախմբուին գրոյցի եւ վերլուծման համար. տեսակ մը նախատիրը այսուան Think Thank-երուն, որ խմբագրը կը հանդիսանար աղբիւր լուրերու եւ իրաւարը՝ վեճերու:

Նաեւ ժամանակ մըն էր, եր լուրերը կը հետաղնդիմ խմբագրիը, եւ՝ հակառակը, ինչողէ աշխատակիցներն էին խմբագրակութեան իրենց յօդուածներ հրատարակել տալու եւ անոնց ընորիի իրենց տեղուագրութեան մէջ այդ սիմակներն անդին:

Իր բոլոր դասուններուն վրայ Նուլար Պէրմէրեան փնտուած հեղինակութիւն էր, որուն խօսն ու գաղափարներ իրենց կշիռն ունենաւ բնորութեան մէջ եւ այդ սիմակներն անդին:

Եզիդոսոսի Նուլարեան վարժարանը աւարտել ետք ան մեկնած է Փարիզ ստանալու իր բարձրագոյն կրթութիւնը միջազգային հրաւարանութեան մէջ. մասնագիտութիւն մը՝ որ լաւ ծառայած է Պէրմէրեանի՝ իր խմբագրի դասունը կատարելու գործին մէջ, հանդիսանալով անոր մտածումի տարածութեան

Իր ուրաքանչ կարութեան միջին բացայացումը:

Կարմետ գրողները եւ հեղինակաւոր խմբագրիները անդաման օժուած չեն ըլլար հետուական տաղանդով. օրինակ Վահան Թէթեան, որուն հետ գործակցած է Պէրմէրեան իրեւ փոխխմբագիր, այնան յայսնի չէր իր բեմբասնութեամբ, որան գրելու արտակարծ աշխանդով: Պէրմէրեան օժուած հետեւ մըն էր, որ իր խօսուով կրնար զանգուածներ շարժել: «Արեւ»ի խմբագրութեան իր օրերուն, թենական փոթորկայոց ընտրութիւններուն ընթացին Նուլար Պէրմէրեան ուսամբարձ կը տարւէր բեմ եւ նոյն խանդավառութեանց մէջ ալ կ'իջներ բեմն վա:

Իր ժառախօսութիւնը եւ իր խմբագրականները միշտ ունենի կառոյց եւ տայաձախ՝ բարտեան տրամաբանական շարֆ: ԱՅ կը բանար իր խօսուր կամ խմբագրական սիմակը բնաբանով մը, կամ դասահարի մը նույնով: Հակառակ իր խոնդու երեւոյին եւ սեւ շշանակով իր ակնոցներուն, ան ուներ զուարախսութեան նուր զգացում մը. եւ յաձախ երգիծական երանգներով կը համեմէր իր բնաբանը, հետքետ զարգացնելով իր նիկը մինչեւ իր գաղափարներուն գագաթնակէտը, որ արդէն կ'արձակէր իր իմաստուն բանչ line-ը:

Պէրմէրեան հրաւիրուած է խմբագրելու իր շշանի գրեթէ բոլոր ռամկավար թերթեր՝ սկսելով Փարիզի «Ալագայ» էն, անցնելով Գահիրէի «Արեւ»ին: Ալա ան հրաւիրուած էր Ամերիկա, Ֆրանսի մէջ խմբագրելու համար «Նոր Նեղմոնի մէջ խմբագրելու համար «Լավ էլի» ոռ խմբի մասին, որտեղ խմբի անդամները խոսում են երաժշտության համար, դասուուրական դիմումների մասին:

Կազմական կայքութեան վայրեան համար աշխատավայրը կազմակերպության (https://www.freieheit.org/) սեպտեմբերի 15-ին լուս է տեսել «Ընդհատված արվեստ»: «Ոոի բաց նյարդ՝ Լավ էլի»: Դիմում փաստագրություն Հայաստանից» հոդվածը (անսուրագիր): Ներկայացված է վակերագրութիւնը Տիգրան Եղուարեան Պասկեւիչյանների արտադրած եւ բեմադրած կարճամետրած ֆիլմը հայկական «Լավ էլի» ոռ խմբի մասին, որտեղ խմբի անդամները խոսում են երաժշտության, դասուուրական դիմումների մասին:

Հայուագիրը նկատում է, որ իր եւ այլոց համար ցավախի էր, որ «Լավ էլի» ոռու ժամանակ չէր հայտնվում հեռուստաէկրաններին եւ չէր կարողանում ելույթներ ունենալ կամ նվազել խուռական համերգաւահներուն: Բայց խմբի ան-

Նուլար Պէրմէրեանի հրատարակագրական ժառանգութիւնը

ՕՐ»ը, ուրկէ ամցաւ Պուտուն, ուր իր վերջին հանգուունը հանդիսացաւ «Պայաբար»ի խմբագրատունը:

Պէրմէրեան տասը տարի վարած էր «Արեւ»ի խմբագրութիւնը, վայելելով մեծ համակարամ եւ յարգամ: Իր մենական նույն երկու տարի ետք ինչի՞ն տրամադրամ էր իր առնացած աշխատակիցներուն մօս, կը տարւուակէր տիրել դասկարանի լուսաղակ մը զոր Նուլար թողած էր իր ետին: Շշաղատը միեւնույն վերաբերունը կը տածէր նաեւ ինչի՞ն հանդէղ, հակառակ ժողովրդական այն ոժին, որուն ես վարժուած էի իմ աշխատամբ ներու կատարման մէջ:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վերջ երկար տարիներ՝ ինչի՞ն բախսը վիճակութեան իրեն համդիմելու «Պայաբար»ի խմբագրամ մէջ, որ վեց տարի վայելեցի իր մետրութիւնն ու գործակցութիւնը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տարածութեանը:

Պէրմէրեանի հրատարակագրական ասպարեզին հեռուէն հետեւել է վայելեցի իր միջական հայրենական տ

ԳԵՂԱՄ
ՔՅՈՒՐՈՒՄՅԱՆ

Jununius Bœuf, Jununius Bœuf, Jununius...

Հայաստանյան մերօյա միջավայրը բազմաբնույթ իրադարձությունների կիզակետ է հիշեցնում, որին մղձավանց արտահայտությունն առավել է բնութագրական: Ծանոթ-բարեկամին ուղղված միանգամայն անմեղ «ինչողես ես» դիմելածեն այսովուհի գնահատականի է արժանանում, կարծես այն անձնական կյանքը փորփրելու փորձ է հանարվում, մինչդեռ հարցը գրուցակցի առողջությանը, աշխատանք ունենալուն ու կենցաղին է վերաբերվում: Մարդու ինչողես արտահայտվի, որ լավ չէ, իր աչքերի առաջ մեծացած հարեւանի հեռու տղային հոլովակավորեցին, որ դեղատնից կենսաթուակառու ծնողների համար գնած դեղերը ոչ միայն անտանելի թանկ են, այլև ավելացված հարկ կոչվող հարկատեսակով են հարկվում, որ գնած կաթնեղենը ցուցափեկում հարեւանությամբ դրվածի համեմատությամբ մի փոքր էժան է, առաջի կաթ դարւանակող մթերք է անվանվում, որը սնեցիների դժգոհությունն է առաջացնում: Առօրյան գաղց միջավայր է հիշեցնում, որտեղ ազերի թուրքի սանձառակությունը զստել չի հաջողվում, հայոց սահմանին անորոշություն է, որն իր արտացոլում անդամ է օգագության մեջ, որի մասին պատճեն է հայության մասին պատճենը: Օր ամիսի անգամ է կարելի տարվա ընթացքում ՀՀ կառավարության սուբյեկտավորմանը վերականգնվող տարեր նշանակության ծանադրահների վերանորոգման մասին հիշեցնել, նույն այն մանկադաստեղների ու դդրոցների թվերը, որոնք կառուցվելու են մինչեւ 2026 թվականը, խոսել գործող Սեծամորի ատոմակայանի շահագործման հուսալիության ժամկետից ու նոր ջերմա-միջուկային կայանի կառուցման հարցերից, որի ոչ հզորությունն է հայտնի, ոչ ֆինանսավորման ձեւը, ոչ էլ տեղակայման վայրը: Ժամ չի լինի, որ չխոսվի ինտենսիվ այգիների ու խելացի ամասնագործերի սուբյեկտավորումից, արտահանման ուղղված դեմական աջակցությունից ու բաղադրականությունից հայտարարվողից, եր ամենուր խնդիրներ են ու դժգոհություններ, ոսիկանական միջանություններից մինչեւ ծերակալություններ, դատարանների գործունեության անհմաս ծանրաբեռնումներ: Ասված իմ, մինչեւ եր է հնարավոր դիմանալ այս վիճակին:

լումն է հաստառում նաեւ ներ-
հանրադեսական առօյայում:
Այս ընթացքում իշխանու-
թյան ներկայացուցիչները խո-
սում են, խոսում ու խոսում,
կարծես իրենց գործն ու անելիք-
ները հենց դա է որ կա, այլ ոչ
ինչ-որ խնդիրների լուծումը,
դրանք գերխնդիրների չվերածե-
լը, ճարդկանց կյանքն ու կեն-
ցաղը բարելավելը, բոլոր ա-
ռումներով՝ անվանգային
մտահոգությունները կանխելը
ու փարատելը: Ասդարեզ է նետ-
վել էակես բնարկման ենթա-
կա խաղաղություն, կրթություն,
քանակ կարգախոսը, որի հիմ-

Ղաջան ուղղված երկիր դարենային աղափառության ու դարենանվանգության հարցի բնարկման կատակցությանը հրավիրվեց 2019 թվականին դեռ գործող ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն: Պարզվեց, որ ընդունելություն իրականացնող նախարարի դարտականությունները կատարող դաշտունյան շաբաթներ առաջ է երկրից ամբողջ 30 տարիներ բացակայելուց հետո ՀՀ ընտեսության որոշիչ դիրքում հայտնվել, խնդրներից տեղյակ չէ, որն առանց երկմտելու հաստեց: Արդյունքում շաբաթներ անց էլ՝ ավելի բարձր դաշտունյան օշանակվեց վերհանրաբետական կառուցներից մեկում: Դայաստանյան հանրությունը հաճանման աշխատաժի պականատես է դարձել ոչ մեկ անգամ, երբ բարձր դիրք-դաշտունյան հավաքնորդը մի քանի ժամով այլ վայրում է հրամանագրով դաշտունավարում, հաճաղատախանեցվում ինչ-ինչ չափանիշերի, աղա նոր օշանակում սամում:

Երգորդական գործունեության առանձնությունը տեղյակ եմ նաև բոլորովին այլ իրողությունների: Եվրոպայում աշխատելու օրինական իրավունք սացած ՀՀ-ում ճարտարագետի նախագիտական կրություն ունեցող ներառելում կայունացնելու առ հանդա

Վորի նորովի օգտագործման
ընկերություններից մեկում աշխատանքի է անցնում: Շուրջ 10
տարի մասնակցում է զնալով
ընդարձակվող ընկերության
գործունեությանը, ակտիվորեն
ընդգրկվում է Եվրոպայում,
հետխորհրդային հանրապետու-
թյուններում, Միջինարեւելյան
տարածքաշահում կառուցվող
աղբի վերամշակման ու հետա-
գա օգտագործման աշխա-
տանքներում: Ինչդեռ մեր տաս
հայրենակիցներ, սույն մասնա-
գեսն էլ արձակուրդներն անց է
կացնում հայրենիքում, որոն-
ցից մեկի ընթացքում, ժիրող ո-
գեւորության ալիքի ազդեցու-
թյան տակ այցելում է Երևանի
բաղադրեարան: Մայրափ-
ղառում հավաքվող կենցաղա-
յին աղբի ծավալները հիմք են
տայիս համոզվելու, որ 4 մլն
եվրոյի սահմաններում նախա-
տեսվող աղբի վերամշակման
հզրությունում այրման ենթա-
կա հումքը Երևանի հանար լա-
վագույն տարբերակ է: Թե՛ հա-
մադատասխան վարչության
ղետը, թե՛ բաղադրեակի տեղա-
կալը ողջունում են առաջարկը
եւ... հեղինակին ուղղորդում
դեմի բաղադրեարանում ո-
րեւէ ղաւառն չգրադարձնող ան-
ձի կողմը: Մեր հայրենակից
մերիններն այսեղ ընդհա-
տում են իրենց գրուցք, որի հե-
տեւամբ ուրագ է հանրությանը

Կենցաղային աղբի արդյունավետ այրման հզրության կառուցման ժուրգ որեւէ ասելիք դարձանես չկա, աղբը հավաքվում է, հողով ծածկվում ու վերջ:

Փոխարենը կա, ասենք, հյուկական արբանյակ հայտարարողի շուրջ որոշակի անընկալելի խոսությ, որը ՀՀ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ինչ-ինչ հնարավորություններ է ընձեռություն: Թե դրանի Երբ կոնկրետ կիրառություն կունենան, հայաստանյան գործարա միջավայր տեսանելի, բռն լինի անհանուն, զարգացում կդրանցի, անհայտ ու անտեսանելի է: Առաջմն տեսանելին վարչարական հնարքներով ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՍՎԵՐԱՅԻՆ հատկածից հանված աշխատելերն են, որոնի այնպիսի ոգեւորությամբ են ներկայացվում, կարծես ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ Պատասխանառությունը Ընդ հեծանիվ են հայտնագործել: Եթեանիվ ոչ, իսկ ահա լաստանավ մերն հայտնաբերեցին, որը Մեր Ծովի Վրացական Փոքի ու ռուսական Նովոռոսիյսկ նավահանգիստները միմյանց եր կապելու: Արաջին նավարկության օրն էլ Խօսքեց, հունիսի 15-ը, ՀՀ Կառավարության հաևկացրած ֆինանսական գումարի չափին էլ. 2 մլրդ դրամ: Բայց արի ու տես, որ հյուսարված ժամկետից 100 օր անց էլ լաստանավը տեղի չի շարժվել, որի Վերաբերյալ որուել եառորոշման համ ու համ:

Փոխարենը. անգամ արդուկ
միացնելիս կարող եք ունենա-
թել, որ ՀՀ գործադիր իշխանու-
թյունը արտահանումը գերակա-
սնեական ոլորտ է հայտարա-
բել, եթե մի շարժ ձյուղերում նա-
խորդ տարվա նույն ժամանա-
կահատվածի համեմառու-
թյանը արտադրությունների ան-
կայությունը:

Այսպես էլ սնտեսավերում են, խոսելը գործելուց գերադասում:

27.09.2022 p.

Օսմանյան ժամանակաշրջանի հայերի աշխարհը՝ լուսանկարներով

գրեթե անհայտ են կամ նվազ հայտնի են նացել այդ սուլիհաների ժերերի կյանքի եւ ծավալած գործունեության, նրանց ընտրած թենաների եւ տեսարանների, ինչպես նաև այդ վարդեսների դրաֆեսինալիզմի վավերական դասմություններ, որոնց ընդիհանուր արձանը բարակապում էն համեմ-

ԿԵՆՍԱԴՐՈՒՅԹ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

բերգական դահերը:

կան ոլորտի դատմաբան է եւ դրկտորականի գիտական աստիճան է ստացել Լոնդոնի համալսարանի կուրսող արվեստի ինստիտուտից (Courtauld Institute of Art): «Լոռուն մեզ նպիրել է ստուգ եւ խորագիտակ մի ուսումնասիրություն, որը նոր ժեսանկյունից է սփուր մեզ հասկանալ լուսանկարչությունը», գրել է **Սքիփը Շիհին**՝ Ուելսի բուհու պատվագան (ԱՄՆ): Իսկ մատենաշարի խմբագիր դրոֆ. Պետրոս Տեր-Մաքոսյանը ավելացրել է. «Ուրախ ենի հրատարակելու Լոռու հասորը: Դայսնի է, որ հայերը մեծապես նղաստել են ընդհանրապես լուսանկարչության զարգացմանը ողջ Միջին Արևելյում 19-20-րդ դարերում: Բայց Լոռու գիրը ոչ միայն նշանակած էր իմանական խաղաղության լուսանկարչության դատմությունն է հյուսում, որը մատչելի ձեւով ներկայացնում է նաեւ հայերի սոցիալ-ստեսական վիճակը եւ օսմանյան դարաշրջանի վերջին տասնամյակների խաղախական կյանքը: Գիրը ազդեցիկ տպավորություն է թողնելու գիտաշխառականի համար»:

Պատրաստեց՝
ՀԱՅՈՒ ԾՈՒՆՔՎՅԱՆԵ
(The Armenian Mirror-Spectator)

ՍՈՒՐԵՆ Թ. ՍԱՐԳԱՅԱՆ

m̄rnΦtunr

Վրա հասան «զարթոնի ժամանակակիցները», եւ ամեն ինչ խառնվեց իրարդանքային Դայաստանի բնակչության մեծամասնությունը դատկերացում անգամ չունենալով Արցախի որոշելու ու հնչղիսին լինելու մասին՝ հանկարծ միանգամից ոտի կանգնեց ու սկսեց դայնարել դրա ազատության համար: ԲՈՒՀ-երում, դղրցներում, գործարաններում ու ամեն եղանակում էին ամենագետ ճարդիկ ու բազմանւանական ակնարկներով հասկացնում, որ այլևս այսպես շարունակել հնարավոր չէ եւ ոտի ելնել է անհրաժեշտ: Սկզբում ունանի փորձում էին հակադրել, բայց համընդիմուր հայրենասիրական դարքուստ զգացնության այդ կոչերը անհետեամբ կորչում էին: 1988-ի փետրվարին Արցախյան այդ շարժումը Օղբայի հարակից հրապարակում բազմամարդ ցուցերի ժամանակակիցները ուղարկեցին հայականեր:

Սասիկ լարված մթնոլորտն ավելի էր թեժանում Բավկի, Սումգայիթի եւ այլ վայրերի ազերիների կատարած անմարդկային ու եղերական իրադարձությունների ճասին լուրերից: Գերլարված այդ վիճակն իր գագաթնակետին հասսավ Սոմիսակի Երկրաշարժի ողբերգական օրերին: ճիշտ է, աշխարհի բոլոր ծայրերից զորակցության ու դիմումնալու կոչեր էին հնչում, Տրանսպորտի բոլոր հնարավոր միջոցներով օգնությունը էր գալիս, բայց ճնապանիկի էֆեկտն սկսել էր ամբողջ քափով գործել: Դրան իր հանցավոր անգործությամբ ու «միշտ ուշանալու» ստոր մարտավարությամբ նղասում էին ԽՍՀՄ կենտրոնական իշխանությունները: Ասիդանաբար ուրվագծվում էր աշխարհի հզորագույն կայսրություններից մեկի՝ ԽՍՀՄ-ի, նույսալու վիլուգումը: Գործնթաց, որը փաստում սկսվեց Հայաստանից ու ինչ ներառակ կայսրության բոլոր զարգացած պատերին ու ժողովուրություններին:

ԳԱԱԳՓԻԳ քՆՇԵԼՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Ամեներ՝ սիդղած դիմում են որով
Վերափոխումների, փորձելով դեմոկրա-
տական հասարակության եւ ազատ ու
կոռուպցիայից ձերբազաված և նետե-
սության դատամին ներւնչել: Ակնհայտ է
նաեւ, որ ռուս-ուկրաինական ռազմա-
ճակատում ռուսական կողմն անհաջող
դրույթուններ է կրում, ինչ որ ուկրաի-
նական բանակն Արեւուտիժից ժամա-
նակակից զինատեսակներ ստանալու
սկսել է ներել ռուսներին եւ բնակավայ-
րեր հետօրավել: Մեր հարեւան Ադրբե-
ջանն էլ առաջնորդվելով քուրիական
մարտավարությանը (թուրեն այդուես
վարվեցին եւ օգավեցին Առաջին աշ-
խարհամատով գրադաւած մեծ ժողով-
թյունների թողարկությունից՝ ցեղասպա-
նեցին հայ ժողովրդին) Գեղարքունի-
ում, Վայոց Ճորում եւ Սյունիքում ազետ-
սիայի դիմեց ու հաջողություններ ունե-
ցավ:

Իսկ մենք այդ անհաջողություններից ընկածվել, գլուխներ անզորությունից կորցրել ենք: Ու ինքներ մեզ մեղադրելու փոխարեն նախորդ բոլոր ժամանակների նման սկսել ենք ազ ու ձախ դատապետել աշխարհի բոլոր կարող ուժերին մեզ չօգնելու, երբեմն էլ՝ դավաճանելու համար: ճնշված են հատկապես Թուրքիայի հարեւանության դատառով (մոռանալով, որ մոտիկ անցյալու անհականալի խիզախությամբ անընդհատ խոսում էին Թուրքիայից հոգ դեր եւ վերցնելու մասին), որի հետ օրեառաջ խաղաղության դարաշրջան էին կերտում: Մի քան, որի համարտաքանակ էին զիջումների գնալ, լասչղակերպացնելով, որ մի քան զիջելու համար դեմք է այդ քանը ունենալ, որ դեսպի որոշես՝ ում եւ երբ զիջես, հանուն ինչի զիջես եւ ինչ ստանաս դրա փոխարեն: Յետ էլ մեր տարածաշրջանը սփորում ենք Եվրոպայի hts, որտեղ ոչ վաղ անցյալում տեղի են ունեցած գործընթացներ, որոնց մասնակից դաշտան մայրցանակի գրեթե բոլոր երկրները, ստեղծելով սկզբում տեսությունների մեծ փնջեր, որոնք հետազյում ծովզեցին մեկ համաեվրոպական միասնության մեջ, եւ դրա ընորհիկ ձևակերպութեց, թե ինչ է նշանակում անկախությունը 21-րդ դարում:

Որդեսզի հասկանանք, թե այժմ իրականում ի՞նչ է կատարվում Ռուսաստանում, ի՞նչ ուղղությամբ է նա շարժվելու եւ որո՞նք դրանց դրդապահանելող, մի փոքր դամական էվկանու կատարեմ:

Դարեի ընթացքում Ռուսաստանում
փոխվում էին կառավարման ճեղքրությունը ծավալադաշտական բաղադրականությունը միշտ անփոփոխ էր մնում։ Ծավալվելու արդյունքում նա հասանաել մեզ եւ հաշվի չառնելով մեր ցանկությունները՝ նվաճեց մեր հողերի մի մասը։ Եթեարեւրական է Ակատել, որ նվաճված ժողովուրդների մի մասը Ռուսաստանում ավելի լավ դայնանաներում էր աղբյուր, բան բուն ռուսները Մի բան, որը խորը արմատներ ունի Զավթողական բաղդականության տրամադրանությունը նաեւ դարտադրությունը էր Ռուսաստանին, որ իր ճանապարհին չի հանդուժի անկախ դեսությունների ստեղծում եւ այդ նոյագակով իրագործ

վում էր նվաճված ազգերի ռուսականացման բաղադրականությունը: Զհաջողելու դեմքում էր նվաճված տարածները ռուսներով վերաբնակեցնելու եւ տեղահանությունների միջոցով արվում էր ամեն ինչ, որ սվյալ ազգը մեծամասնություն չկազմի իր դաշմական տարածում: Դա այն հիմնական դաշտառը, որ Միացյալ Անկախ Հայաստանի ստեղծումը միշտ հակասում է Ռուսաստանի շահերին: Եվ եթե ծավալաբաժական բաղադրականություն իրազրծող Ռուսաստանը մեր ազգային իդեալի իրականացման բնական թօնամին է եղել, ապա դա կարող է փոխվել այդ բաղադրականությունից Ռուսաստանի իրաժարման դեմքում միայն: Այսօր անչափ կարեւոր է, որ մինչեւ հնարավոր տրհումը Ռուսաստանը օգնի ուժեղ Հայկական դեսության կայացմանը: Սակայն ցավով տեսանելի աղաքայում դեռ այդդիմի բան չի ստավում, ծավալաբաժական բաղադրականությունը այժմ էլ գործում է ամրող թափով:

Գալուսի չե, որ դատության եւ դա-
ղավականության ոլորտներում գործում
են օրենքներ, որոնք կախված չեն ան-
հասի ցանկությունից: Այդ օրենքներից
կարեւոր է մի կանոն՝ ամեն մի դատա-
կան ժամանակաշրջանում գոյություն
ունի մարդկության ընդհանուր զար-
գացման ուղի, եւ եթե մի որեւէ դետու-
թյան արտաքին եւ ներքին բաղավակա-
նության ուղղվածությունը չի համընկ-
նում զարգացման ընդհանուր ուղուն,
աղա այդ դետության ներսում առա-
ջանում են դետությունը բանդող ուժեր:
Եվ որքան մեծ է մարդկության ընդհա-
նուր զարգացման եւ սվյալ դետության
բաղավականության ուղղվածության
միջեւ Շեղումը, այնքան մեծ է բանդող
ուժերի գորությունը: Այն ուժերի, որոնց
երեսն չփառակցված նորատակն է երկ-
րի շարժման ուղղությունը հնարավո-
րինս համադաշտասխանեցնել մարդ-
կության զարգացման ուղղությանը:
Յուրաքանչյուր Շեղում այս քանաձե-
կից՝ տանում է անխուսափելի կործան-
ման, անկախ սվյալ դետության մեծու-
թյունից, հզորությունից եւ ունեցած
հարսության դաշտաներից: Դրա մա-
սին են վկայում այն գործընթացները,
որոնց հետեւանոնք որու կայսրություն-
ներ բանդվելով վերափոխվեցին նոր
դետությունների, օրինակ՝ Օսմանյան
Թուրքիան, Ավստր-Հունգարիան եւ
Երկրորդ համաշխարհային դատեազ-
մից հետո այդ ճանադարիք բռնած
Անգլիան, Իսլամիան, Պորտուգալիան
եւ այլն: Այժմ ճնացել է վերջին խուռ
դիմոզավր՝ Ռուսաստանը, որի ճակա-
սահր օնայով մօռւապատմում է:

Այսօր Արեւմուտքը զինում է Ուկրաինային, շրջափակում ՌԴ-ին բոլոր հնարավոր սանկցիաներով եւ լարված ուժադրությամբ հետեւում է այդ կայսրության հղումագրին: Արդեն զորահավաք հայտարարվեց, բայց դարձ դարձավ, որ ռուսները նախկինը չեն, այնան էլ տրամադրված չեն կրպելու եւ տրամսորդի բոլոր հնարավոր միջոցներով լիով են երկիրը: ԶԼՄ-ներում Մոսկվայից մի քանի առանց մուտքի թույլտվության երկրներ ինքնարիու տուսերի գներն աստղաբաշխական թվերի են հասել: Կարծում եմ՝ հղումագրին եւ իրավիճակը փրկելու մեկ միջոց կա՝ արագ փոփոխություններ կատարել երկրի արտաքին եւ ներքին բաղաբականության մեջ: Կարգե՞ն դրանք կախված են ռուսական էլիտայից: Խոս մեզ հարկավոր է խորությամբ վերլուծել եւ ճիշտ հասկանալ այդ գործընթացները, ճիշտ ժամանակին հայտնվել ճիշտ ժեղում, որը կարող է լինել նաև զնացից թշնամությունը, որ չի կատարվի այսօր կամ ուղարկում:

Սվեն-Էրիկ Ոհսեն Հայաստանի նոր-
վեգացի փորձագետ է, մեր երկրի եւ
Հայոց ցեղաստանության մասին
հոդվածների հետինակ նորվեգական
մամուլում: Նա նաև հրատարակել է
երկու գիրք՝ «Հայաստան. Ինչու եւ
սիրում Հայաստանը» (նորվեգերեն
եւ անգլերեն) եւ «44 or Urgawխում»
(նորվեգերեն): Ոհսեն Վարել է բազ-
մաթիվ հրադարակային դասախո-
սություններ Հայաստանի մասին swar-
բեր լսարաններում: Նա նաև Նորվե-
գիայից բազմաթիվ գրուաշջիկների
խմբեր է առաջնորդել Հայաստան:
Սվեն-Էրիկ Ոհսեն հղարժությամբ ի-
րեն անվանում է «ընտրությամբ հայ»՝
Տիգրան Վան անվանմբ եւ Երազում է
ունենալ հայկական անձնագիր:

-ինչողե՞ս կոչեմ թեզ մեր հարցագրույցի ժամանակ՝ Սվեճ-է՞րիկ, թե՛ Տիգրան Կան:

- (Ծիծաղում է): Ես միշտ ուրախանում եմ, երբ հայերն ինձ Տիգրան Ենապում, այդմիտով ես ինձ հայ եմ զգում կամ զգում եմ, որ հայերը հարգում են «ընտրությամբ հայ» լինելու:

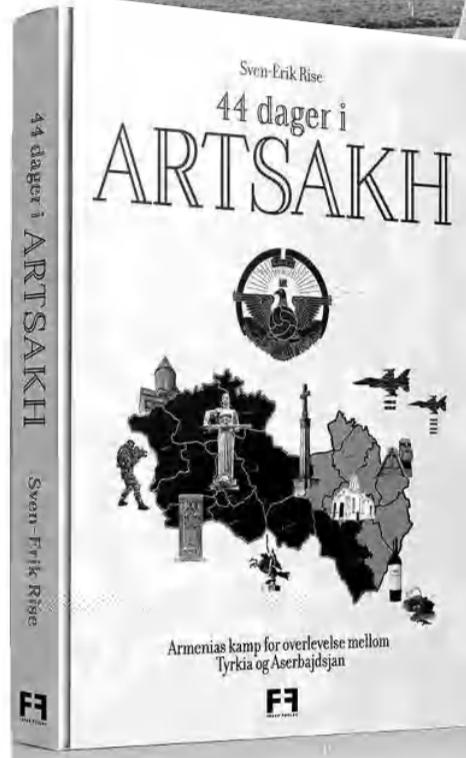
-Թերեւս դու նոյնողես հատուկ զգացմունքներ ունես Վանի հաճ-նելով, ինչողեւ ես:

-Անդայման: Չաս եմ կարդացել Վանի Եւ Շօջակայի հայերի մասին: Քիացած եմ վանեցիների ինքնաշողաւոյնության փաստվ, Երբ ցեղասպան թուրերը հարձակվել են Վանի վրա: Չաս հերոսներ ամեն ինչ արել են՝ թուրերի դեմ Թայֆարեցու հաճար: Ինձ չաս է հետարքում նաեւ աղի ջրով լիճը, Աղթամարը եւ, Հիհարկե, հայկական Վանա կատուն: Ես գիտեմ չաս հայերի, որոնք արմատներով Վանից են, ուստի ուզում եմ նոյաստել, որդեսզի մենք երթե չմոռանանք, որ այդ բաղաժն ու լիճը գողացել են Հայաստանից, քայլուրը գիտեն, որ այդ տարածն իրականում դատկանուն է հայերին:

-Մեր Եկեղեցի միջեւ հարաբերությունները սկսվել են դեռևս 14-րդ դարում, երբ 1313-1314 թթ. Կիլիկիայի հայոց թագավոր Օչինը թանկագին ընծաներով բեռնվաճախագնացներ է ուղարկել Նորվեգիայի Հոնֆն թագավորի մոտ՝ ուզանական օգնություն խնդրելու համար: Սակայն հայերի համար Նորվեգիան զուգորդվում է Ֆրիզյոն և Սանսենի անվանը, որի օգնությունը Հայոց ցեղասպանության վերաբրածներին հսկայական էր: Եվ իհմա մենք Սվեն-Երիկ Ռիսե ունենք: Ինչո՞ւ Նանսենի նախաձեռնած այդ հայանդաս շարժումը չշարունակվեց Նորվեգիայում, քանի որ Հայաստանը նորվեգացիների մեջ մասի հաճար ճնում է անհաւա

-Ֆրիյնք Նանսենը հայանդաս մեծ հերոսներից է, նա շատ հայերի եւ վրկել Յեղաստանության ժամանակ եւ դրանից հետո՝ առաջարկելով նաև սենյան անձնագրերը եւ համոզվելով որ նրանք աղափու տեղ ունեն գնալու Մյուսը միսիոներուի Բողիլ Բյորնն է, որը վրկել է տասնյակ հազարավոր հայ որբերի: Դայաստանը Նորվեգիայից առ բան չի խնդրում, միգույնք միայն Յեղաստանության դաշտ-նալես ճանաչում, ինչը նորվեգացի

Ավեն-Էրիկ Ոհսե-Շիզրան Վան. Կերտելով սեփական Հայաստանը Նորվեգիայում

որ այս ալեքս թագոված չընա:

-Այս, հենց դա էլ մկանի եմ ունեցել
Յուրաքանչյուր մարդ, ում ես բերում եմ
Հայաստան, սիրում է նրա ժողովրդին
Տեսարժան վայրերը, լեզուն ու ճշական
կույթը, ինչուն նաև ուտեսներն ու
գիշին, եւ ի վեցու բոլորն էլ դառնուու
են Հայաստանի ճշմարիչ բարեկամ
ներ: Կարծում եմ՝ Հայաստանը դեմք
շարունակի խթանել զբոսաշրջությունը,
ավելի շատ զբոսաշրջային
փաթեթներ առաջարկի նաև ձմռան
ամիսներին, ստեղծի լեռնադահոս
կային հանգստավայրեր, սղորային
ճամփորդություններ, տնային կացար
տաններ եւ այլն: Գիշին եւ կոնյակի
խկաղես որակյալ են եւ դեմք է ավելի
շատ գովազդվեն, միգուցե աշխատ
հացրիկ սիյուռքահայ հանայնները
օգնությամբ: Գիտեմ, որ շատ ճաղուա
նացիններ Հայաստան են գալիս դլաս
տիկ վիրահատությունների համար: Սա
հետօնությամբ կարող է խթանվել ավելի
շատ երկրներում: Եվ ես երազում եմ
այն օրերի ճամփին, երբ կարելի է ներդ
րումներ կատարել Վանաձորի եւ Ալա

-Դու ամեն ինչ անում ես Հայաստանի մասին իրազեկությունը բարձրացնելու համար՝ ո՞ն բակուստեղծելով ո՞ն սեփական Փոքր Հայաստանը՝ Արարատով եւ խաչառով, փոքրիկ Արցախը՝ իր դրույց Հայաստանի բոլոյսերով, գինեգործությամբ, Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչած Երկրների դրուներով զարդարված հոււշահամալիրով, ինչպես նաև Հայաստանի Եղախի մասին տեղեկություններով կրող դաստաններով: Կարո՞ղ է այս վայրը մի or Օսլոյի հայ մշակուածանի Անմարտինուածանի:

թայիս գետըն դահսուալ:
-Այդ վայրն իրականում իմ աճառա
նոցն է, բայց ես մտադիր եմ մշտա
դես տեղափոխվել այնտեղ: Չատեր
գալիս են այգին տեսնելու եւ իմ գրեթե
ը գնելու: Այս աճառ այստե
նումինս Երեալնից որորուալամբնե

ԷՒՆ ԵԿԵԼ: Զբոսաշրջիկները, որոնց
ես տանում եմ Հայաստան, միշտ
այցելում են մեր ճամփորդությունից
հետո, իսկ այզին գտնվում է շատ սիր-
ված բանուկ ճանադարի վրա, ուս-
տի շատերն են ինանում Հայաստանի
եւ նրա դատության մասին։ Մշա-
կութային կենտրոնը հավանաբար
դեմք է լինի ավելի մեծ՝ ժողովաս-
րահներով եւ այլն, ուստի կարծում եմ,
որ իմ Փոքր Հայաստանը կմնա որպես
Փոքր Հայաստան։

-ՄԵՆԻ գիտենի, թե որքան ուժեղ են
թուրք-աղրբեջանական փառզչու-
թյունն ու ճնշումներն այսօր Եվրո-
պայում: Ենթադրում եմ, որ դու
նույնութեա բախվել են դրան:

-Այո, աս անգամ: Կադվում են
ինձ հետ, ցանկանում են բնարկել եւ
աս են զայրանում, երբ ես իրենց հետ
կար եմ կաղում: Ես իինա աս բան
գիտեմ Դայկական հարցի վերաբե-
րյալ. թուրենք դեմք է դադարեցնեն ի-
րենց սենը եւ իրենց բարզությունը:
Որու ադրբեջանցիներ գնացել են ս-
տիկանություն՝ մեղադրան առաջադ-
րելու, թե ես նորվեգական թերում
գրել էի ճշմարտությունն արցախյան
դաշտազմի մասին: Իհարկե, Նորվե-
գիայում ժողովրդավարություն է, ուս-
տեւ ոսիկանները մի լավ ծիծաղե-
ցին ու գործը կարծեցին: (Ադրբեջան-
ցիները դնդում էին, թե իմ հոդվածն
ատելություն է դարունակում): Ես նա-
եւ վիճաբանություն եմ ունեցել
այստեղ՝ Նորվեգիայում, Թուրիբայի
դեսպանատան մոտ, որտեղ թուր ուսա-
նողը գլխիս այֆոն նետեց, իսկ մի
ադրբեջանցի դեմին նուռ սորտեց,
երբ ասացի, որ դաշտանում եմ Ար-
ցախի ժողովրդի իննորունան իրա-
վունքը:

-Լավ ես դրծել... Տիգրան, դու հաճախ ես նորվեզացի զբոսաշրջիկների բերում Հայաստան: Հետաքրքրական կլինի իմանալ, թե ինչը նրանց դուր չի գալիս եւ ինչ կցանկանային փոխել Հայաստանով:

-Հայաստանի մասին հակակրալից
ու բացասական մեկնաբանություն-
ները շատ իիչ են: Միակ բանը, որ
բազմից ասում են, այն է, որ բնու-
թյան մեջ շատ աղք կա՝ դոլիթիլե-
նային տողրակներ, ուստե՛ եւ այլն: Մի
անգամ մի գեղեցիկ ձամփորդրախուն
ունեցան Սեւանա լճի ռուրջը, եւ երբ
բամին բազմաթիվ կապուտ ցելովա-
նե տողրակներ բերեց, կախեց ծառե-
րին, տարածի գեղեցկությունը մի
փոքր փշացավ: Ունան կարծում են, որ
հայկական կերակուրների չափարա-
ժինները շատ մեծ են, բայց նարդ-
կանց մեծամասնությանը դուր է զա-
կանական ինքը:

-ԵՎ ՎԵՐՋՈՒՅԹԵՍ, ԱՌԱՋԻԿԱՅՈՒՄ
Ե՞Կ ՃՐԱՎԵՐՆ ԲՈՒՄ:

Ի՞նչ օրագրեր ուսես:
-Փորձում եմ Հայաստանում իրաշարակչություն գտնել, գուցե գրեթե թարգմանվեն հայերեն: Շարունակելու են զբոսաշրջիկներ տանել Հայաստան: Փորձում եմ նաեւ ուսանողներին մի մեծ համբէ՝ ին ուսանողներին-

սալի կը սած խպի՞ լի ունառութարին, տանել Հայաստան՝ ծանոթացնելու հայոց ղատնության ու հայ ժողովրդին: Առաջիկա ամիսներին նաեւ մի բանի դասախոսություն եմ նախատեսել Հայաստանի եւ ին գրեթի մասին...

